

Zoran Janjetović

*Expansion of Land Estates of Germans Living
in Vojvodina Between Two World Wars*

Summary

The paper discusses the expansion of German land estates in Vojvodina from the mid-19th century until 1941, with special emphasis on the period between two world wars. The author briefly describes facilities provided to Germans upon their settlement, which rendered possible their faster economic growth and expansion of landed estates. Yet, the fact that they were hardworking and thrifty people-characteristics their non-German neighbors largely lacked-is mentioned as the main reason for their economic prosperity. This trend continued between two world wars, with reliance on volksdeutscher cooperatives and banks. Claims that money for purchase of land during the 1930s came from Germany could not be substantiated.

**БАШТИНЕ
HERITAGES**

Љубодраг Димић – Ђорђе Борозан

**Извештаји Министарства
унутрашњих дела о злочину и
терору на Косову, Метохији и
Западној Македонији у првим
месецима 1920.**

Свакодневица живота југословенске државе на простору насељеном српским и албанским становништвом не може се разумети а још мање објаснити без сагледавања размера терора којим су биле испуњене прве послератне године.¹ У

¹ Становништво према вероисповести по попису из 1921. године

округ	православни	муслимани	римокат.	остали	укупно
звечански	19.300	50.200	530	110	70.140
косовски	42.900	124.340	3.670	350	171.280
метохијски	16.250	65.580	8.220	30	90.080
призренски	14.480	78.900	3.360	40	96.790
охридски	44.760	24.000	410	40	69.210

Становништво према језику по попису из 1921. године

округ	српско-хрв.	албански	турски	остали
звечански	29.680	42.280	5.180	2.000
косовски	47.230	108.540	10.620	4.910
метохијски	17.760	70.410	1.430	480
призренски	28.180	57.210	10.680	710
охридски	48.460	11.450	7.500	1.800

типологију злочина на територији Треће армијске области, у прва четири месеца 1920. године, истакнуто место имају убиства, самоубиства, покушаји убиства, разбојништва, пљачке, издаје, шпијунаже, отмице, силовања, одметања, паљевине, напади, крађе стоке, одузимање имовине, увреде и много шта друго. Функционисање цивилних и војних власти увелико су обележила поменута свакодневна криминална дела. Привременост власти и несигурности живота основна су обележја политичких, друштвених, економских, културних, верских и међуетничких односа на том простору.

Извештаји о кретању криминалитета у окрузима, срезovima и општинама на простору Треће армијске области, сачувани за прва четири месеца 1920. године, указују на велики број убиства.² У поменутом периоду убијено је 280 особа. Од тога броја 58 је изгубило живот (47 албанских одметника из качачких дружина Рамадана Малићица – Дан Дорца, Аземе Бејте и Селима Редета; 10 жандарма, 1 општински службеник и 3 српска сељака) само у једном оружаном обрачуна I летећег жандармеријског вода са качацама до кога је дошло 14 јануара 1920. Они, подједнако као и убијени у округу звечанском током фебруара (21 жртва) и априла (23 жртве), за које, услед табеларног саопштавања података није било могуће утврдити идентитет, нису обухваћени анализом свакодневног терора која следи.³

У свакодневном терору који бележе извештаји „по полицијској струци“ за месеце јануар-април 1920. године на простору звечанског, косовског, метохијског, призренског и охридског округа изгубила је живот 173 особа. Увид у лична имена и средину у којима је злочин извршен, са свим ризицима које собом носе, указују да су најчешће жртве и злочинци били Албанци и муслимани. У укупном броју убијених они учествују са чак 78,3% (у 135 случајева). Број убијених Срба такође је био висок. Према доступним подацима међу жртвама је било 36 Срба или 20,81% укупног броја. У незнатном проценту, од 1,16% партиципирају остале жртве злочина (само је у два случаја наглашено да су жртве Роми или Турци). У укупно броју убијених било је и жена (у 5 случајева или 2,89%). Међу жртвама је било и оглашених одметника и качака

² У питању је сачуваних 21 извештај о кретању криминалитета на простору призренског (5), метохијског (4), косовског (4), охридског (4) и звечанског (4) округа за месеце јануар, фебруар, март и април 1920. године. У извештајима се најчешће појављују препознатљива албанска имена и презимена али покадак није могуће, због српске транскрипције презимена на -ић, утврдити да ли се ради о Албанцима или муслиманима.

АЈ, МУП, 14-181-677; АЈ, МУП, 14-183-677; АЈ, МУП, 14-183-679, АЈ, МУП, 14-184-680

³ Извршена убиства у месецима јануар-април 1920.

округ	јануар	фебруар	март	април
призренски	9	11	5	8
охридски	6	8	4	11
косовски	11	13	15	13
звечански	62	21	14	23
метохијски	5	7	10	24
укупно	93	60	48	79

(23 убијена или 13,29%) али и представника војних и цивилних власти (17 убијених или 9,83%). Међу жртвама представницима власти у знатном проценту учествовали су Албанци општински службеници, сеоски кметови, сеоски повереници, жандарми или њихове старешине (укупно 8 или 47,6% свих жртва на страни власти).

Доступни извори показују да злочин убиства, такође, у највећем броју случајева врше Албанци. У укупном проценту убица они учествују са 79,19% (починили су 137 убиства). Од укупног броја убиства које су починили Албанци (137 убиства) највећи број је извршен унутар исте етничке популације (110 убијених). Другим речима злочин унутар албанске популације износио је 80,29% свих убиства које су починили Албанци. Затвореност и аутархичност албанског друштва, окренутог самом себи и довољног себи, удаљавала је власт од могућности да докучи мотиве извршених убиства. Ипак, у извесном броју случајева, истрага је утврдила да је разлог злочина крвна освета (код 24 убиства или 17,52%). У племенском друштву крвна освета је сматрана врлином која служи заштити појединца и куће али је за правну државу, каква је Краљевина СХС настојала да буде, било важно да санкционише кривицу и пресеке круг злочина. О начину на који су завађени „намиривали крв“ говоре бројке. Мотив освете био је, према доступним подацима, разлог извршења готово сваког трећег убиства међу Албанцима (идентификовано је истрагом 43 убиства или 31,39%). У питању је био дуг, лична мржња, уцена, свађа, старе омраге и неспоразуми и много шта друго. Много пута разлог почињеног убиства била је жена. Отмице жена, силовања, злостављање женских укућана, прељуба, блудничење, сумња у неверство, неморал били су деликти које патријархално албанско друштво најстроже санкционише. Отуда не чуди што се, у доступним изворима, ти мотиви јављају као повод 6 убиства (4,38% убијених). Честа су била и убиства из користољубља чији је разлог био новац, оружје, имовина, стока, земља и све остало због чега се могло загазити у разбојништво, извршити пљачка, починити крађа или похара. Напади на власт и убиства која су том приликом чињена најчешће су били мотивисани економским и политичким разлозима. Она су чешће извршавана као чин освете према представницима власти и временски су се поклапала са завршетком акција разоружавања и претреса терена. Огрешење о законе повлачило је природни анимозитет према представницима власти. Од албанске „руке“ тако је убијено 5 Албанаца – државних службеника (3,65% свих убијених). Подаци показују да је од укупног броја извршених убиства држава успела да ухапси и подвргне санкцијама само 10 извршитеља (7,30% од укупног броја убица). Остали су се одметали од власти, придруживали разбојничким и качачким дружинама, бежали у друге делове Косова и Метохије или напуштали земљу и сигурно уточиште налазили у суседној Албанији. На тај начин злочин убиства у бекство од заслужене казне били су један од најосновнијих генератора одметништва.

Измешаност морала, веровања и права уочљива је у сваком поступку племенског човека. Питања „бесе“ и вероломства, гаранције о сигурности кретања и препади, прихватање бегунаца (качака) на уточиште и одрицање од „давања хлеба“ (симбола за пружање уточишта), солидарност карактеристична за братство и фис и одмазда која почива на начелу „крв за крв, две теже ране

за једно убиство, рана за рану, убиство за част и образ” – биле су различита лица племенског морала и права. По својој природи такав начин регулисања међусобних односа био је у непомирљивом сукобу са позитивним правом државе. Само у ретким случајевима, у зависности од тренутних интереса и снаге појединца и куће, дозвољавано је државној власти да у складу са законима гони и кажњава кривце.⁴ Отуда не треба да чуди да је и поред настојања власти у појединим срезовима (Вучитрн, Дреница) тек код сваког седмог злочина истрага дала неки резултат.

Подаци показују да су у 19,71% случајева (27 убијених) Срби били жртве албанских убица. Жртве су, у значајном постотку, вршиле државну службу. Тако је пуцњима у Србе представнике државне власти, пуцано у државу, јавни ред и поредак, законе, институције које је симболизују. Користољубље, отимање стоке, оружја и новца, запоседање земље, застрашивање, верска и национална нетрпељивост, подстицање иселјавања, заустављање процеса колонизације и аграрне реформе – такође су били разлози којима су објашњавана убиства албанца над српском популацијом. Измешаност етике племенског друштва по којој је врлина све што је уперено против иноплеменика (од убистава, отмица, блудничења и пљачке до крађа и лажи), анимозитета према држави која толерише само обичаје који нису у сукобу са законима, верске искључивости и ексклузивизма и заводљиве идеје о великој Албанији јављала се као генератор терора који је вршен над српском популацијом.

Од укупно анализираних 173 убиства, почињених на простору призренског, метохијског, косовског, охридског и звечанског округа у првих 4 месеца 1920. године, Срби су, као етничка популација, извршили само 5 или 2,89% од укупног броја. Према доступним подацима њихове жртве били су у три случаја Албанци и у два наврата Срби. Мотиви које као разлог почињеног злочина Срба над Албанцима бележи истрага јесу: самоодбрана, користољубље и убиство представника власти. У случају злочина који су Срби починили над Србима наводи се као разлог свађа и освета.

Као извршилац убистава, у сачуваним извештајима, видно место има и власт. У њој, највећим својим бројем партиципирају Срби али није редак случај да је на локалном нивоу врше и Албанци. Доступни подаци показују да су људи који врше цивилну и војну власт извршили 30 убистава или 17,34% од укупног броја. Жртве власти у 96,66% случајева били су Албанци (29 убистава). Према подацима које презентује истрага основни мотив убистава било је вршење службе и извршења законских обавеза. Војне и цивилне власти ликвидирале су 13 оглашених одметника и качака (43,33% свих почињених убистава). У тим случајевима истрага није вођена. У одбрани од напада на војне и жандармеријске патроле убијена су три Албанца (10% убијених). Због отпора који су пружали акцијама разоружања, приликом претреса кућа, услед непоштовања издатих наредби и у међусобној оружаног борби ликвидирано је 12 Албанаца (40% убијених). До убистава је долазило приликом гоњења одметника, претреса кућа, напада на патроле, спречавања покушаја бекстава, непоштовања издатих наредби, из нужне одбране и друго. Да се претпоставити, из штурних инфор-

мација које извори нуде, да је било прекорачења одговорности, осиноности, бахатости али, у тим случајевима, истрага није вођена.

У 8,67% случајева (10 убијених Албанаца и 5 Срба) није се могло наслутити и остало је неразјашњено ко је извршио злочин – Албанци, Срби или власт. Да се приметити да су мотиви тих злочина најчешће били користољубље, прека нарав убијених и њихово малтретирање других, одметништво, неморал. Тела убијених налажена су на путу, у шуми, на њиви, у кући и истрага није утврдила ко је извршилац злочина. Затвореност албанског друштва није дозвољавала да се уђе у траг убицама или, пак, када су убијени били Срби, није било елемената који би макар назначили смер истраге.

Посебан вид терора који је оптерећивао живот на простору Косова, Метохије и западне Македоније представљала су разбојништва, пљачке и крађе. Доступни извори региструју 206 таквих дела у прва четири месеца 1920. године. Жртве су, најчешће, у 69,42% случајева били Албанци (у 143 разбојништва и крађа). У високом проценту, од 25,73% случајева, на мети нападача и пљачкаша били су Срби и њихова имовина (53 разбојништва и крађе). У више наврата на мети одметника и пљачкаша били су и жандармеријске станице, хотели, канцеларије суда, државне штале, верски објекти, стране мисије. Дешавало се да и читава села, попут Крњине и Тучепа, буду похарана и спаљена из освете.

Истрага, најчешће, није бележила социјалну структуру нападнутих, опљачканих и материјално оштећених. У аграрном друштву жртва је најчешће био становник села, мада крађе добијају велике размере и у граду. На удару је посебно била популација занатлија и трговаца, тј. онај део становништва који је, по природи посла којим се бавио, било принуђена да путује, носи робу и новац, излаже се опасности од напада пљачкаша. Посредном и непосредном анализом (занимања и опљачкане робе) да се утврди да су на мети одметника били трговци и занатлије (касапи, пекари, обућари, бербери, кафеџије и други). Било да су Албанци или Срби они у укупном броју жртава разбојништва и пљачке партиципирају са готово једном трећином (28,64%), што у многеме премашује процентуално учешће те социјалне групе у укупном броју становника.

Треба напоменути да је крађа у племенском друштву вреднована или као злочин за који се одговара главом или као врлина која обезбеђује економску добит појединцу, кући или роду. Починиоца дела, уколико је вешто покрадена имовина лица која не спадају у круг братственика и рођака, штите саплеменици. Објективног и непристрасног критеријума за мерење те врсте кривичних дела нема. Преступ који остаје неоткривен није сматран неморалним. Насупрот томе откривени преступ, који наноси штету „образу” и поштењу трпи санкције. Мере државних власти и покушај да објективни критеријуми закона одређују шта је право а шта кривица, племенско друштво је с индигнацијом одбацивало. Сведочење у истрази и пред државним судом никада није давало очекиване резултате јер су сведоци, држећи се обичаја, најчешће водили рачуна о интересима странке коју заступају а не о тежњи да се утврди материјална истина.

На мети разбојника и пљачкаша било је све – од берберског алата и камашни до стајског ђубрива. Најчешће је крадена стока. На илегалном тржишту посебно су високу цену достигали волови па су, отуда, они били и најчешћи предмет интересовања пљачкаша. Разгранато илегално тржиште

⁴ О томе више: М. Ђуричић, *Обичаји и веровања Албанаца*, Београд 1994.

стоком и уходани канали њеног одузимања, изгона, пребацивања преко границе и продаје чинили су резултате истраге, по већини ових крађа, сасвим скромним. На мети пљачкаша били су коњи и ждребад, краве и телад, биволи и биволице, овце и јагњад, козе и јарићи. У питању су стотине и хиљаде грла крупне и ситне стоке која нестаје без трага. Трговцима је одузимања роба сваке врсте. Посебно је на мети била храна – брашно, пшеница, кукуруз. Крадено је злато, накит, новац, грађевински материјал, волујске коже, чаршави и јоргани, рубље, одећа, обућа, намештај, кућни предмети, судови, ћилими, оружје и све остало што је могло да падне „под руку” лопова и имало вредност. Подаци показују да је отета и украдена роба имала различиту цену. У великој похари знамените трговачке куће Рајевића у Пећи, отето је робе и новца у вредности од 250.000 динара. Пљачка пара волова доносила је, најчешће, лоповима између 3.000 и 5.000 динара, краве око 1.000 динара, овце око 200 динара, 100 килограма пшенице или вреће брашна око 120 динара. Насупрот разбојништвима у којима је од трговаца или сточара отимана роба, новац или стока у вредности од по неколико десетина хиљада динара, било је крађа у којима је износ украдене робе једва достигала неколико десетина динара.

Начини на које су разбојници и лопови долазили до плена били су веома различити. Заседе и пресретање трговаца и путника, одузимање стоке, провале кућа, обијање радњи, разваљивање зидова и ограда, упади у дворишта и штале, паљевине, ситне крађе и цепарења део су свакодневице. Организоване групе албанских одметника и пљачкаша најчешће су вршиле разбојништва на путу, краде стоку са пашњака, вршиле провале кућа, пљачкале трговце и обијале њихове радње. Батаљони „организованих Арнаута” су се специјализирали за шверц, уцену и препродају украдене стоке. Изгледнела војска је отимала храну, упадала у породичне куће и из њих односила постељину, веш, накит. Полицијски органи су непогрешиво читали различите лоповске „рукописе” али су кривци, најчешће, остајали далеко од руке закона.

ДОКУМЕНТ

Окружно Начелство
Бр. 3780.

Пећ, 10. V 1920.

**Министр.[ство] Унутр.[ашњих] Дела – Београд
Одељењу Јавне безбедности**

Начелству је част поднети извештај о криминалним делима за месец април 1920. године.

I. Варош Пећ

Опасних крађа било је четири и то:

1) 5. априла т. год. Гаврилу Рајевићу трговцу, украдено је робе у вредности 15.000 динара. Крађа је извршена проваљивањем и ускакањем кроз прозор. Полицијским увиђањем осумњичени су: Ђоза Жарић и Бећир Чауш из Пећи. За главне извршиоце ове крађе – пронађени су: Ђоза Жарић који дело не признаје и Адила Али Мустафина – удова која је дело признала, а за саучеснике утврђено је да су: Бећир Чауш и Армиша, његова жена и Малића Ђазова мајка. Сви су у притвору и води се над њима кривична истрага.

2) Ноћу између 10. и 11. априла т.г. непознати лопови извршили су крађу Ајрули Зејнеловој Каваловић једне краве и извесне ствари од покућанства. Крађа је извршена разбијањем врата. Полицијским увиђањем констатовано је дело опасне крађе. Истрагом су нађене неке ствари код Суља Демова и његовог брата Фазлије Руговаца. Осумњичени Руговци су у притвору и води се даља истрага.

3) Ноћу између 31. марта и 1. априла т.г. непознати лопови обијањем врата украли су четири ћилима из Цамије на Карагачу у вредности 1500 динара. Истрага се води по овој покрађи. Лопови нису још пронађени.

4) Зани Славковић – удови из Пећи, махала Капешница ноћу између 27. и 28. априла т.г. непознати лопови ускакањем у авлији – украли су јој ствари у вредности 410 динара. Истрага се води – али кривци – лопови нису још пронађени.

Других кривичних дела из главе IX и X. Кривичног закона није било у овој вароши у току месеца априла т.г.

II. Срез Пећски

Убистава је било осам и то:

1) На дан 11. априла т.г. на путу између Доњег Петрича и села Јагоде, погинуо је из заседе од стране качака Благоје Николић – Србин. У својој одбрани убио је качака Барда Фрока католика из општине злокућанске. За осталим качацима води се истрага и потерница о хватању.

2) Истог дана на 12 сати напали су качаци, жандарме који су спроводили пет качачких јатака, између села Клиничине и Јабланице. Којом приликом погинули су три јатака: Таир Дака, Алил Дака и Сокол Дака, сви из села Јабланице. Истрага се води – ради хватања зликоваца.

3) На 17. априла т.г. на путу између села Стреоца и вароши Пећи, убијен је Барлош Селшани из горњег Стреоца, вере мухамеданске; стар 32 год. убијен од стране Нимон Османа из Бураковца – Убица је ухваћен – стављен у притвор, истрага се води.

Оба горе поменућа дела извршио је качак Зеф Ђ. Дода из Видана; са својих 25 качака, који се сада налази у бегству.

4) Ноћу између 20. и 21. априла т.г. у селу Трбовцу, погинуо је Саво Миладиновић, Србин, вере православне; од година 35; са његовом женом Сандом. Убиства су извршили непознати зликовци, којом су приликом опљачкали 13 грла говеди и три коња. Кривци се нису могли похватати, а истрага се и даље води.

5) На дан 24. априла т.г. испод села Рошуна убијени су три човека и једна жена и то: Раца Раичић из села Крушева, Панто, Илија и жена Алексија – сви Зајићи из села Душевица општине злокућанске, Срби вере православне. По извршеном убиству – лешеве су побачани од стране зликоваца у реку Бистрицу те су и нађени приликом извршења полицијског увиђаја. Зликовци су непознати качаци, истрага се води.

Опасних крађа било је две и то:

1) Ноћу између 17. и 18. априла т.г. непознати зликовци напали су на кућу Суљ Бајрову из горњег Стреоца, општине Стреочке, и донели му – опљачкали ствари у вредности 500 динара.

2) Ноћу између 18. и 19. априла т.г. непознати зликовци напали су на кућу Османа Ујкана из села Злопека и опљачкали му два вола.

За једну и другу крађу истрага се води, а разбојници се нису ни до данас могли похватати.

Осталих кривичних дела из главе IX и X кривичног закона, није било у овом срезу у току овог месеца.

III. Срез Источки.

Убиства је било девет и то:

1) Ноћу између 18. и 19. априла т.г. непознати зликовци из заседе убили су из пушака Михаила Лазића – Војиновића из села Мужевине, пред његовом кућом, који је био изашао да види шта му је стоку уплашило. Истрага се води, кривци нису пронађени. Предузете су мере о проналаску.

2) Ноћу између 17. и 18. априла т.г. Зефир Реца и Нак Бериша с друштвом – одметници из села Крњине, напали су на кућу кмета Али Суље из села Сушице, па га на часну реч („бесу“) изазвали и повели са његовим сином Аци Апилом, којег су прекодан ухватили, па су над Али Суљом извршили убиство а Ацију тешко ранили. Полицијским увиђајем и истрагом утврђено је да су ово дело извршили у освети, што је пок. Али Суља био исправан кмет и лојалан грађанин.

Истрага се води и даље. Кривци нису још похватани.

3) Ноћу између 20–21. априла т.г. непознати зликовци под видом патроле, ушли су у кућу Рустем Уке у село Мужевине па из куће везане извели: Сандри Уку, Шабан Уку, Авдул Уку и Бајрам Имера сви из села Мужевина и побили

их пушкама и ножевима у луг испод села Љубожде, далеко од куће Рустем Укине са 3. километра. Истрага се води, кривци се налазе у одметнике као качаци.

4) На дан 26. априла т.г. Бефир Реца с друштвом из села Крњине, извршио је напад на сељане села Тупеча у Већској шуми, који су превозили дрвенарију за градњу кућа. Том приликом су убили Вукадина Грбића и Тому Карацића оба из села Тупеча и опљачкали им два пара волова. Жандармериска станица у општини Ракошкој – извршила је одмах потеру – ступила са одметницима у борбу и отела им једа пар волова. Разбојници су побегли. Истрага се још води.

5) На дан 28. априла т.г. на путу за Источке планине непознати зликовци извршили су убиство из пушке над Нимон Садиком из Истока, Срез и општина Источка, који је мртав нађен 30. априла о.год. Полицијским увиђајем и ислећењем кривци се нису могли досада пронаћи и похватати. Истрага се и даље води.

Покушаја убиства је било два и то:

1) Ноћу између 5–6. априла т.г. непознати разбојници из заседе, тешко су ранили Имера Бљакића из села Трбовца, пред његовом кућом. Полицијским увиђајем и истрагом није се досада могло утврдити ко су и одакле су зликовци. истрага се даље води.

2) Ноћу између 17. и 18. априла т.г. Зефир Реца и Нак. Бериша с друштвом ранили су Суљ Ацију из Села Сушице. Зликовци су у качаке.

Разбојништва је било једно и то:

1) Ноћу између 7. и 8. априла т.г. Петко Симоновић с друштвом из села Луковца извршио је напад на кућу Моне удове Рам Асана из села Коврага, провалио врата ушао у кућу истукао поменућу Мону, па по том отерао четворо говеди. Полицијском потрагом кривац је ухваћен и по свршеном ислећењу предат Првостепеном Пећском суду на суђење, а говеда пронађена и повраћена власнику.

Опасних крађа било је пет и то:

1) Ноћу између 1. и 2. априла ов. год. непознати зликовци, извршили су крађу два вола Михаилу Милићу из села Жача, из његове штале. Истрага се води. Кривци нису пронађени.

2) Ноћу између 5. и 6. априла о.г. Садри Ислам и Нок Бериша, с друштвом из села Крњине извршили су крађу једног вола и једне краве Нимон Садрију из села Сушице срез Источки.

3) Ноћу између 5. и 6. априла ове год. непознати лопови, извршили су крађу једне краве и једне јунице из штале Аслан Ноки из села Прекаља. Истрага се води, кривци нису пронађени.

4) Ноћу између 8. и 9. априла т.г. непознати лопови извршили су крађу три овна из обора Имер Зумберу из села Црнца. Полицијском истрагом кривци се нису могли пронаћи – истрага се и даље води.

5) Ноћу између 23. и 24. априла т.г. непознати лопови извршили су крађу једног вола и две краве из штале Стани Шћепановић из села Шаљиновице. Истрага се води, кривци нису још пронађени.

Осталих кривичних дела из главе IX и X кривичног закона, није било у овом срезу у току овог месеца.

IV. Срез Ђаковачки.

Убистава је било седам и то:

1) 6. априла т. године, у шуми званом месту „Луг Бунарит“ убијен је Рамон Ото из села Чифлака, среза Подримског и то на путу идући из Ђаковице.

Убијен је пушком. Истрага се води, али разбојници нису пронађени.

2) Дана 8. априла т.г. три непозната зликовца дању су дошли у званом месту „Луг Бунарит“ општина Јанашка те на њиви извршили убиство над Усеином Смаилом из Ђаковице. Убиство је извршено пушчаним метком. Предузете су мере ради проналаска убице.

3) Дана 8. априла 1920. године извршено је убиство над Зумар Алитом из села Буданића, општина Црњанске и то на ливади код села. Убиство је извршено од непознатих зликоваца качака – Арнаута. Истрагом се нису могли пронаћи.

4) 11. априла 1920. године убијен је Прен Прака католик из Новог села, општине Јанашке и код њега рањен Марк Ђони из истог места. Убиство се извршило на путу непознати качаци. Који се полицијском истрагом нису могли пронаћи.

5) Ноћу између 12. и 13. априла т.г. убијен је Исмет Расим из села Црнбрега, општине Дечанске, и то ноћу код своје куће. Убице су непознати. Истрага се води.

6) Ноћу између 18–19. априла т.г. убијен је Олича Баљин из села Громочела, општине Руничке. Убијен је са пута малим метком. Убиство су извршили непознати зликовци – арнаути који се још нису пронашли.

7. Дана 29. априла т.г. убијен је Суто Дошев из села Ракоца, општине Црњанске. Убијен је на својој њиви од непознатих зликоваца. Истрага се води.

Разбојништва је било шест и то:

1) Дана 6. априла т.г. непознати разбојници на Призренском путу, далеко од Ђаковице за два и по километара опљачкали су Шули Јеминој из Пиране, среза Подгорског ствари и новаца у вредности динара 568. Истрага се води – разбојници нису пронађени.

2) 6. априла ове год. разбојници на Призренском путу, далеко од Ђаковице 2 1/2 километара, опљачкали су Ђеми Редеповој из села Ораховца у новцу и стварима динара 522. Истрага се води. Разбојници нису још пронађени.

3) Ноћу између 13–14. априла т.г. непознати четири разбојника Арнаута дошли су у кућу Рамон Јонуза у село Лођане и опљачкали му новаца и робе у вредности 1400 динара. Истрагом се нису могли пронаћи, а предузете су мере о проналаску.

4) Дана 17. априла т.г. на путу између села Рзница и Рашина, непознати зликовци опљачкали су Арифу Мифтару из села Ратиша динара 200. Разбојници нису још пронађени. Полицијским увиђајем и истрагом утврђено је, да су Арнаути – качаци, који још нису пронађени.

5) Дана 29. априла т.г. на путу између села Рзница и општине Јанашке Љуш Прану из Новог села, општине Јанашке опљачкао је у новцу и стварима динара 500.-.

Ово разбојништво извршили су качаци: Шућур Бећир из Шаковице, Ђерим Садик из села Скивјана и Осман Пепиша из села Фираја. Разбојници су у бегству. Истрага се води; ради хватања истих.

Од свих разбојника после три дана убијен је Ђерим из Ђаковице од стране качака.

Опасних крађа било је пет и то:

1) Ноћу између 1. и 2. априла т.г. Даш Амону из села Скивјана, украдени су 4. вола у вредности динара 6.000. Полицијским увиђајем утврђено је, да је ова крађа извршена разбијањем врата. Лопови су непознати.

2) Ноћу између 16. и 17. априла т.г. Сави Стојановићу трговцу из Ђаковице, украдено је из дућана робе у вредности динара 1.080. Лопови су крађу извршили разбијањем прозора. Лопови су непознати. Истрага се води.

3) Ноћу између 16. и 17. априла т.г. Кећем Алија из села Глођана општине Раничке, украде су два вола и две краве, у вредности 4.000 динара. Крађа је извршена обијањем врата. Истрага се води. Лопови су непознати.

4) Ноћу између 17. и 18. априла т.г. украдена је једна крава Бећ Рами из села Прилепа, општине Рзничке. Вредност краве 1.400 динара. Лопови су извршили крађу обијањем врати, зликовци су непознати. Истрага се води.

5) Ноћу између 24. и 25. априла т.г. украдена су два вола и једна крава Рам Зенуну из Јуника, општине Јуничке. Лопови су прескочили зид, врата разбили и ову крађу извршили. Вредност краве и волова динара 3.500. Полицијском истрагом лопови се нису могли пронаћи.

Повреда тела било је две и то:

1) Дана 26. априла 1920. год. на путу између Ђаковице и села Ракоца са два пушчана метка ранили су Сабри Браима. Покушај овог убиства извршили су познати разбојници: Нимон Виши и Кадри Кочко из села Громочена, Ади Браим и Суљ Осман из села Скивјана. По извршеном делу сви су побегли у шуму. Истрага се и даље води, кривци нису ни досада поватани.

2) Дана 27. априла т.г. Осман Мона Циганин, из села Среча, нанео је телесну повреду, са тупим оружјем Алим Зенулуку из истог места, Циганину.

Истрага се води, кривац је у притвору.

Сва ова кривична дела врше качаци – одметници – из овога округа заједно са разбојницима из Малесије – Албаније, који прелазе у овом округу, а највише у срезу Ђаковачком.

Других кривичних дела из главе IX и X. кривичног законика није било у овом срезу, у току овог месеца.

Под ./. прилаже се и табеларни преглед о кретању криминалитета у овом округу за месец април т. године.

Окр. Метохијски

Извештај за април: 1920.

1. опасних крађа 16 – 2 пронађ.[ена]
 2. убистава 24 – 1 – пронађ.
 3. покуш. убиства 2 – непрон. [анђена]
 4. разбојништва 7 – непрон.
 5. тешких телесних повреда 2 – 1 про.
- Не предлаже ништа
Безбедност рђава.

АЈ, МУП 14-184-680

Начелник округа
Милан Ј. Китановић